

Statistiek Producentenprijzen, basis 2005=100

Doel

De Statistiek producentenprijzen heeft ten doel om de gemiddelde prijsontwikkeling weer te geven van enerzijds Nederlandse industrieproducten die zijn afgezet op de binnenlandse en de buitenlandse markt en anderzijds van ingevoerde goederen. De prijsontwikkeling komt tot uitdrukking in de vorm van indexcijfers, waarbij een bepaalde periode als basis geldt en op 100 is gesteld. De prijsindexcijfers zijn beschikbaar voor zowel product(groep)en volgens de Europese goederennomenclatuur Prodcom als voor bedrijfstakken volgens de Standaard BedrijfsIndeling (SBI).

De statistiek geeft de zuivere prijsveranderingen weer. Om die reden worden indien nodig de waargenomen prijswijzigingen aangepast als deze het gevolg zijn van kwaliteits- of hoeveelheidveranderingen.

Deelnemerspanel en uitvraag

De statistiek bestrijkt, voor wat betreft de indexcijfers over de afzet, de bedrijven die werkzaam zijn in de industrie, de delfstoffenwinning en de openbare voorzieningen (secties B t/m E van de classificatie SBI-2008). Niet alle bedrijven uit deze populatie zijn berichtgever voor de statistiek Producentenprijzen. De deelnemers worden geselecteerd volgens een bepaalde steekproefmethode genaamd PPS (probability proportional to size). Dit houdt in dat de kans dat een bedrijf in de steekproef terecht komt, evenredig is met de omzet. In overleg met het geselecteerde bedrijf wordt een representatief aantal specifieke goederen voor de enquête geselecteerd. De afzetprijzen die worden waargenomen, zijn de prijzen “aan de poort de fabriek” die voldoen aan de definitie: excl. BTW, subsidies, accijnzen en eventuele heffingen.

Daarnaast wordt op steekproefbasis ook aan importeurs/handelaren gevraagd om prijzen op te geven van de goederen die zij importeren, waarbij als prijsdefinitie geldt: c.i.f. (cost, insurance, freight) of franco Nederlandse grens, d.w.z. voor het inklaren.

De prijswaarneming vindt nagenoeg volledig plaats met behulp van papieren en e-mailvragenlijsten. Elk bedrijf dat deelneemt aan de statistiek, krijgt een vragenlijst toegezonden waarop alleen de voor dat bedrijf relevante, representatieve producten voorkomen die in overleg met een bedrijf zijn geselecteerd. Deze zogenaamde unieke vragenlijst bevat een zeer gedetailleerde omschrijving van de producten om er zeker van te zijn dat de prijsontwikkeling wordt gevolgd van exact hetzelfde product door de tijd heen.

Centraal Bureau voor de Statistiek

Frequentie

De Statistiek producentenprijzen is een maandstatistiek. In bepaalde gevallen vindt de waarneming echter niet maandelijks plaats. Bij de bedrijven waarvan het bekend is dat zij de prijzen voor langere tijd ongewijzigd laten, wordt er met een afwijkende frequentie waargenomen

Vrijwillig of verplicht?

Deelname aan de statistiek is niet vrijblijvend maar verplicht op grond van de CBS-Wet.

De waarneming en publicatie van producentenprijsindices is tevens verplicht op grond van een Europese verordening (Verordening EG Nr. 1165/98 van de Raad van 19 mei 1998 inzake korte termijn statistieken).

Verwerking gegevens

De verkregen prijsinformatie wordt onderworpen aan een plausibiliteitstoets. Wanneer de opgegeven prijsontwikkeling niet-plausibel lijkt, wordt in de meeste gevallen contact opgenomen met de gegevensverstrekker om navraag te doen naar de reden van de prijsstijging of -daling. Veelal is de dan gegeven verklaring voor de gesignaleerde ontwikkeling voldoende om de prijs alsnog te accepteren. In sommige gevallen wordt de opgegeven prijs gecorrigeerd, omdat de opgave onjuist blijkt te zijn of omdat de gesignaleerde prijsontwikkeling kan worden toegeschreven aan een kwaliteits- of hoeveelheidsverandering van het product.

Berekenen indexcijfers

Indexcijfers van de goederen (Prodcom)

De bij bedrijven verzamelde prijzen van producten gelden als bouwsteen voor de te berekenen indexcijfers. De werkwijze daarbij is als volgt. Bedrijven zijn met hun producten ingedeeld in een goederengroep volgens de Europese goederenindeling Prodcom, zie onderstaande tabel. Het laagste niveau waarop een indexcijfer berekend wordt, is de zogenaamde rekengroep (een combinatie van goederengroepen). De eerste stap in de indexberekening voor een verslagmaand is het bepalen (binnen een rekengroep) van de prijsontwikkeling van de afzonderlijke producten van een bedrijf in die maand ten opzichte van de vorige maand en vervolgens worden die ontwikkelingen meetkundig gemiddeld. Daarmee is de prijsontwikkeling van een bedrijf als geheel binnen de rekengroep voor de verslagmaand bekend. Deze actie wordt voor elke bedrijf uitgevoerd. Vervolgens worden de gemiddelde prijsontwikkelingen van alle bedrijven gewogen gemiddeld binnen de rekengroep. Het wegen heeft tot doel om bij de berekening rekening te houden met de belangrijkheid van een bedrijf binnen de steekproef. Om de index van een rekengroep voor een maand te bepalen, wordt de index van de betreffende rekengroep van de vorige

Centraal Bureau voor de Statistiek

maand vermenigvuldigd met de berekende gemiddelde prijsontwikkeling van de verslagmaand.

De goederenclassificatie Prodcom 2008 kent een hiërarchische structuur; voorbeeld:

Reken-groep	Goederen-groep	Omschrijving
14000000		Kleding
14100000		Kleding, met uitzondering van bontkleding
14110000		Kleding van leder
14120000		Werk- en bedrijfskleding
	14121120	Ensembles voor heren en jongens...
	14121130	Jasjes en blazers voor heren en ...
	14121240	Lange broeken en kniebroek voor heren en...
	14121250	Amerikaanse overalls vor heren en ...
	14122120	Ensembles voor dames en meisjes...
	14122130	Jasjes en blazers voor dames en...
	14122240	Lange broeken en kniebroek voor dames en...
	14122250	Amerikaanse overalls vor dames en ...
	14123013	Ov kleding voor heren en jongens...
	14123023	Ov kleding voor dames en meisjes...

De hiervoor geschetste berekening van een index vindt dus plaats op het rekgroepniveau binnen de boomstructuur, hetgeen in het hiervoor gepresenteerde overzicht inhoudt dat de berekening binnen de groep 14000000 wordt gemaakt op het niveau van de onderstreept weergegeven rekgroepen. Binnen die groepen worden de indexen berekend volgens de methode die hiervoor uiteengezet is. Vervolgens worden de indexcijfers van de bovenliggende groepen de zogenaamde aggregaten, die hierboven cursief zijn weergegeven, bepaald op basis van de berekende indexen van de rekgroepen onder gebruikmaking van een weegschema, waarin de belangrijkheid van een product in het totaal van de producten tot uitdrukking komt.

Indexcijfers van de bedrijfstakken (SBI)

Voor de uitkomsten van de verschillende bedrijfstakken worden geen afzonderlijke prijswaarnemingen verricht. De indexcijfers worden gebaseerd op de indexcijfers van de eerder genoemde rekgroepen die met behulp van een weegschema worden toegedeeld aan de activiteiten. Het verschil tussen de resultaten van de goederenreeks en de activiteitenreeks zijn over het algemeen klein en worden veroorzaakt door het feit dat er in een bedrijfstak ook wel “branchevreemde” producten worden gemaakt.

Ter illustratie:

Bedrijven in de chemische industrie maken niet alleen chemische producten, maar ook kunststofverpakkingen. En bedrijven in de kunststofverwerkende industrie maken niet alleen zakken van kunststof maar ook van papier.

Nauwkeurigheid

De indexcijfers en de ontwikkelingen worden gepubliceerd met 1 decimaal. Mogelijke onnauwkeurigheid van een indexcijfer kan worden veroorzaakt door:

- de steekproef van de bedrijven
- de keuze van de representatieve artikelen
- de bepaling van kwaliteitsverschillen tussen opvolgende versies van artikelen
- fouten in de prijswaarneming of verkeerde en niet herkenbare verkeerde opgaven van berichtgevers
- de vaststelling van de wegingsfactoren
- non-response

Volgtijdelijke vergelijkbaarheid

De prijsontwikkeling wordt in het algemeen zo goed mogelijk gemeten door uitsluitend de prijzen van dezelfde, vergelijkbare artikelen in de berekening mee te nemen. Er wordt regelmatig een basisverlegging uitgevoerd. Bij een basisverlegging worden dan zowel het goederenpakket als het deelnemersbestand geactualiseerd. Reeksen uitkomsten met verschillende basisjaren zijn volgtijdelijk te schakelen (zie een voorbeeld verderop in dit document).

Bij de advisering over het administratieve gebruik van de verschillende reeksen na een basisverlegging hanteert het CBS de twee uitgangspunten:

- Prijsontwikkelingen moeten zoveel mogelijk worden ontleend aan één gepubliceerde reeks.
- Aanpassingen en correcties met terugwerkende kracht moeten zoveel mogelijk worden vermeden.

Vanuit deze uitgangspunten komt het CBS tot het volgende advies:

- Voor de berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt in of na januari 2005 en die nog voortduurt, wordt gebruik gemaakt van de reeks 2005=100.
- De berekening van een prijsontwikkeling over een periode die aanvangt voor januari 2005 wordt gebaseerd op een geschakelde reeks 2000 = 100. Hierbij moet vanaf januari 2009 binnen de reeks 2005=100 de procentuele ontwikkeling ten opzichte van december 2008 berekend worden; deze ontwikkeling moet vervolgens worden ‘gezet op’ de uitkomsten van december 2008 van de reeks 2000=100 (zie bijgaande illustratie).

Staat 1.
Schakelen van Indexcijfers

Maand	Indexcijfer 2000= 100	Indexcijfers 2005=100	Geschakelde reeks
December 2008	113,5	105,4	113,5
Januari 2009		106	114,1
Februari 2009		106,3	114,5

• De januari-index van de geschakelde reeks wordt bepaald door de ontwikkeling tussen december 2008 en januari 2009 te bepalen volgens de reeks 2005 = 100 en deze te vermenigvuldigen met de index van december 2008 volgens de reeks 2000 = 100. In het voorbeeld: $(106,0 / 105,4) * 113,5 = 114,1$ (afgerond). Voor februari 2009 wordt de index volgens dezelfde lijn als volgt berekend: $(106,3 / 105,4) * 113,5 = 114,5$ (afgerond). In verband met afrondingsproblemen moet telkens in december gekoppeld worden.

Publicatie van de cijfers

De uitkomsten van de meest recente verslagmaand worden uiterlijk op de 30^e van de maand, volgend op de verslagmaand om 9:30 uur gepubliceerd in het elektronisch conjunctuurbericht via de website van het CBS. In het conjunctuurbericht worden de belangrijkste ontwikkelingen van de afzetsprijzen binnen de industrie toegelicht. Tevens wordt in een figuur de ontwikkeling van de jaar-op-jaarverandering van de totale afzet van de Nederlandse Industrie weergegeven. Op hetzelfde moment van de publicatie van het conjunctuurbericht worden de cijfers vrijgegeven via Statline, de elektronische databank van het CBS.

De publicatiedatums zijn opgenomen in de publicatieplanner van het CBS. Tevens wordt in de week voorafgaand aan de publicatie, de publicatiedatum opgenomen in de CBS weekagenda die iedere vrijdag wordt vrijgegeven.

In voorkomende gevallen worden nadere analyses gepubliceerd in het webmagazine van het CBS. Deze worden eveneens aangekondigd in de vrijdagmiddag gepubliceerde weekagenda.

De StatLine-publicaties van de Statistiek producentenprijzen zijn te vinden via de themaboom van Statline onder Prijzen en vervolgens in de map producentenprijzen.

Vragen over de Statistiek producentenprijzen

Voor vragen kunt u contact opnemen met de infoservice van het CBS. De contactgegevens vindt u op de internetpagina van het CBS, www.cbs.nl.